

Er udrejsen ulovlig, dvs. sket uden samtykke, kan den tilbageværende forælder søge barnet tilbagegivet efter Haagerkonventionen af 1980.

Kravet om samtykke gælder, hvis der er anlagt en retssag om forældremyndighed eller taget initiativ hertil, f.eks. ved at søge om fri proces, eller hvis det på anden måde konstateres, at forældrene er uenige om forældremyndigheden. Der skal ikke meget til at statuere denne uenighed. Den omstændighed, at barnet fjernes fra sit sædvanlige opholdssted eller lignende, kan i sig selv være indikation på uenighed.

§ 3 blev indført i forbindelse med implementeringen af Haagerkonventionen af 1980 ved børnebortførelsesloven og bør fortolkes i lyset af denne konvention. Konventionen har til formål at sikre tilbagegivelsen af bortførte eller tilbageholdte børn til den stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted før bortførelsen eller tilbageholdelsen.

Udvalget foreslår, at samtykkekravet i § 3 i lov om forældremyndighed og samvær præciseres, således at det klart fremgår af bestemmelsen, at der efter dansk ret kræves samtykke til at forlænge et aftalt eller fastsat ophold i udlandet (herunder at barnet tager fast ophold i udlandet) i tilfælde af uenighed mellem forældrene om forældremyndigheden. Det drejer sig f.eks. om situationer, hvor den ene forælder opholder sig i udlandet og – med den anden forælders accept eller i henhold til en afgørelse om samvær, truffet af statsamtet – får besøg af barnet eller er rejst til udlandet med barnet, f.eks. på ferie eller for et kortere ophold, og hvor den pågældende forælder efterfølgende mod den anden forælders protest beslutter sig for at gøre opholdet permanent eller forlænge det ud over det aftalte, forudsatte eller fastsatte. Dette vil betyde, at kompetencen til at træffe afgørelse om f.eks. forældremyndighed i sådanne tilfælde som udgangspunkt forbliver hos danske myndigheder, jf. artikel 7 og den foreslåede nye bestemmelse i retsplejelovens § 448 f, stk. 1, nr. 2, jf. stk. 2 (lovforslagets § 12, nr. 4).

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender kan tilslutte sig udvalgets forslag. Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

4.3. Udpegning af advokater i børnebortførelsessager m.v.

Som nævnt i pkt. 3.5.1.3. har Børnebortførelsesudvalget udarbejdet en redegørelse om behandlingen af sager, hvor børn er blevet bortført til Danmark eller ulovligt tilbageholdes her. I redegørelsen foreslår udvalget bl.a., at der udpeges et antal advokater, der kan

beskikkes for den, der anmoder om tilbagegivelse af et barn efter Haagerkonventionen af 1980.

Baggrunden for forslaget fra Børnebortførelsesudvalget er, at fogedretten efter børnebortførelseslovens § 18, stk. 2, kan beskikke en advokat, for den, der indgiver en anmodning om tilbagegivelse til udlandet af et barn, der er blevet bortført til Danmark, eller som ulovligt tilbageholdes her. Sager om tilbagegivelse af bortførte eller ulovligt tilbageholdte børn indeholder imidlertid ofte komplicerede problemstillinger i relation til anvendelsen af konventioner og international privatret. Hertil kommer, at Danmark efter konventionen er forpligtet til at fremme behandlingen af sager om tilbagegivelse af børn mest muligt. Til varetagelse af disse hensyn foreslår Børnebortførelsesudvalget, at beskikkelse af advokat i børnebortførelsessager som udgangspunkt sker inden for en kreds af advokater, der er i besiddelse af den fornødne ekspertise, og som gennem behandling af sådanne sager får opbygget et vist erfaringsgrundlag. Denne kreds af advokater kan efter udvalgets opfattelse med fordel udpeges efter de kriterier, som er afgørende for udpegelsen af de advokater, som det anbefales at benytte i sager om tilbagegivelse af børn fra udlandet til Danmark, jf. børnebortførelseslovens § 20 d. Efter denne bestemmelse udpeger ministeren for familie- og forbrugeranliggender efter ansøgning et antal advokater, som ministeren kan anbefale forældremyndighedsindehaveren at benytte i sager om tilbagegivelse af børn fra udlandet til Danmark. Ved udpegelsen af disse advokater lægges der vægt på indgående kendskab til familieret, procedureerfaring, beherskelse af et eller flere fremmedsprog samt dygtighed og engagement i virket som advokat. Det er en forudsætning, at de pågældende advokater udøver advokatvirksomhed i Danmark og ikke er fyldt 70 år. Ved udpegelsen lægges der endvidere vægt på geografisk spredning. Udpegelsen, der er personlig og uoverdragelig, gælder for 4 år, men med mulighed for genudpegelse.

Advokater, der er udpegede efter lovens § 20 d, vil også kunne udpeges efter den foreslåede § 18 a.

Beskikkelse af en advokat for den, der anmoder om tilbagegivelse af et barn, foretages i den enkelte sag af fogedretten, jf. lovens § 18, stk. 2. Udpegelsen efter § 18 a har alene vejledende betydning, men som udgangspunkt bør der i disse sager foretages beskikkelse fra kredsen af udpegede advokater, medmindre den, der anmoder om tilbagegivelse af barnet, ønsker en anden advokat beskikket.

Udvalget har endvidere påpeget, at advokater, der udpeges som særligt egnede til beskikkelse efter § 18, stk. 2, som udgangspunkt bør have pligt til at lade sig